

بررسی مبانی وقواعد و محدودیت های اداره شرکت های تجاری در حقوق ایران

مؤلفین:

ابراهیم جلیل پیران

علی کرم جلیل پیران

انتشارات آموزش و پژوهش بوعلی

آدرس: تهران، میدان ولیعصر، نرسیده به خیابان زرتشت، کوچه قیومی،
پلاک ۳۲ واحد ۳ تلفن: ۰۲۱-۸۶۰۳۷۴۲۸ bualipub@gmail.com

سرشناسه	جلیل پیران، ابراهیم _ ۱۳۷۷
عنوان	بررسی مبانی و قواعد و محدودیت های اداره شرکت های تجاری در حقوق ایران
مشخصات نشر	تهران، انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	۱۷۸ صفحه
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۲۸۳-۱۴۰-۰
شناسه افزوده	جلیل پیران، علی کرم _ ۱۳۴۳
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	فارسی
موضوع	ایران، قوانین و احکام
رده بندی کنگره	KMH1.043
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰.۶۶
شماره کتابشناسی ملی	۸۶۹۴۸۹۸
ناشر	انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
مدیر مسئول	سید نیلوفر شامردادی
مدیر اجرایی	محمد مهدی احمدی
صفحه آرای و طراحی جلد	انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی
تیراژ	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	اول - ۱۴۰۰
قیمت	۷۰۰۰۰ ریال

بررسی مبانی و قواعد و محدودیت های اداره شرکت های تجاری در حقوق ایران

مؤلفین: ابراهیم جلیل پیران - علی کرم جلیل پیران

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۳-۱۴۰-۰

ناشر: انتشارات آموزشی و پژوهشی بوعلی

چاپ اول: ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

حق چاپ محفوظ است.

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مؤلف می باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از مؤلف ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

فهرست

صفحه	عنوان
۱۱	پیشگفتار
۱۳	فصل اول: کلیات و مفاهیم بنیادین در خصوص شرکت های تجاری در حقوق ایران
۱۴	تعاریف مفهومی
۱۴	تعریف مدیر و مدیریت
۱۴	تعریف لغوی و اصطلاحی
۱۶	تعریف قانونی
۱۶	قلمرو اداره شرکت های تجاری
۱۶	اداره امور شرکت
۱۷	ارتباط با اعضای شرکت
۱۷	ارتباط با اشخاص خارج از مجموعه شرکت
۱۸	مفهوم مدیریت در انواع شرکت های تجاری
۱۹	شرکت سهامی
۱۹	شرکت سهامی عام
۲۰	شرکت سهامی خاص
۲۱	شرکت با مسئولیت محدود
۲۲	شرکت تضامنی
۲۳	شرکت مختلط غیرسهامی
۲۵	شرکت مختلط سهامی
۲۷	شرکت نسبی
۲۸	شرکت تعاونی تولید و مصرف
۳۰	شرکتهای دولتی
۳۳	فلسفه تاسیس شرکت دولتی
۳۷	اصول و مقررات حاکم بر شرکت دولتی
۴۰	تشکیل شرکتهای دولتی در ایران
۴۱	ثبت موسسات و شرکتهای دولتی
۴۳	تغییرات بعدی و انحلال شرکتهای دولتی

۴۴	الزامات مقررات درباره شرکتهای دولتی در اصلاحات پیشنهادی اخیر
۴۷	تفاوت مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی
۴۹	اختلافات و اشتراکات شرکت دولتی با سایر شرکتهای
۵۱	مسئولیت مدیران
۵۶	مسئولیت کیفری شرکت دولتی و مدیران آن
۶۱	شرایط تصدی سمت مدیریت در شرکت های تجاری
۶۴	انتخاب به موجب ضوابط قانونی و قراردادی

فصل دوم: اصول وقواعد اداره شرکت های تجاری در حقوق ایران

۶۶	مفهوم اصول اداره در شرکت های تجاری
۶۹	اصل محدود بودن اختیارات مدیر شرکت
۷۰	محدودیت قانونی
۷۰	محدودیت قراردادی
۷۱	معاملات فضولی مدیران
۷۴	عدم رعایت مصلحت شرکت
۸۲	اصل استقلال مدیر در شرکت های تجاری
۸۲	استقلال در انجام معاملات
۸۴	استقلال در روابط
۸۴	موانع استقلال مدیر در شرکت های تجاری
۸۵	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء
۸۶	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت سهامی
۸۸	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت با مسئولیت محدود
۸۸	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت تضامنی
۸۹	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت مختلط غیرسهامی
۸۹	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت مختلط سهامی
۹۰	اصل انتخاب و عزل مدیر توسط شرکاء در شرکت نسبی
۹۰	شرکت تعاونی تولید و مصرف
۹۳	اصل تقدم مسئولیت شرکت بر مسئولیت مدیران
۹۴	انجام معامله از سوی مدیران در حالت وجود شخصیت حقوقی شرکت
۹۷	انجام معامله از سوی مدیران در حدود موضوع شرکت

۹۸	انجام معامله توسط مدیر در شرکت سهامی
۹۹	انجام معامله توسط مدیر در شرکت با مسئولیت محدود
۱۰۰	انجام معامله توسط مدیر در شرکت تضامنی، نسبی و شرکتهای مختلط
۱۰۲	انجام معامله توسط مدیر در شرکت تعاونی
۱۰۶	انجام معامله از سوی مدیران در صورت ذکر سمت
۱۰۸	انجام معامله از سوی تمامی مدیران مجاز
۱۰۹	انجام معامله از سوی مدیران معزول یا مستعفی
۱۱۳	مسئولیت غیرمستقیم مدیران
۱۱۳	مسئولیت غیرمستقیم مدیران در شرکت سهامی
۱۱۵	مسئولیت غیرمستقیم مدیران در شرکت با مسئولیت محدود
۱۱۷	مسئولیت غیرمستقیم مدیران در شرکتهای تضامنی، نسبی، مختلط سهامی و غیر سهامی و تعاونی
۱۲۱	محدودیت اختیارات مدیران شرکتهای تجاری
۱۲۲	محدودیتهای مشترک
۱۲۲	محدودیتهای ناشی از موضوع شرکت
۱۲۳	محدودیتهای ناشی از اداره شرکت
۱۲۷	محدودیتهای غیر مشترک
۱۲۷	محدودیت اختیارات در شرکتهای سهامی
۱۳۱	محدودیت اختیارات مدیران در شرکت با مسئولیت محدود
۱۳۲	محدودیت اختیارات مدیران در سایر شرکتهای تجاری
۱۳۴	آثار تعدی از حدود اختیارات توسط مدیران
۱۳۴	انواع تعدی از حدود اختیارات
۱۳۵	عدم رعایت مصلحت شرکت
۱۳۸	عدم رعایت تحدید اختیارات اساسنامه ای
۱۴۰	ورود به فضای رقابتی با شرکت

فصل سوم: مبانی اداره شرکت های تجاری در حقوق ایران

۱۴۴	مفهوم مبانی اداره در شرکت های تجاری
۱۴۵	نظریه های پذیرفته شده در خصوص اداره شرکت های تجاری
۱۴۶	نظریه وکالت
۱۴۷	آثار نظریه وکالت

۱۵۰	نظرات مخالفین نظریه وکالت
۱۵۶	نظریه نمایندگی
۱۵۹	اقسام نمایندگی
۱۶۱	توجیه نظریه نمایندگی
۱۶۳	آثار نظریه نمایندگی
۱۶۴	نظرات مخالفین نظریه نمایندگی
۱۶۵	نظریه رکنیت
۱۶۶	آثار نظریه رکنیت
۱۶۶	نظرات مخالفین نظریه رکنیت
۱۶۷	موضع قانون تجارت
۱۶۷	موضع قانون تجارت در مورد شرکت های غیر سهامی
۱۶۹	موضع قانون تجارت در مورد شرکت های سهامی
۱۷۰	نتیجه گیری
۱۷۳	منابع و مأخذ

پیشگفتار

اداره شرکت های تجاری یکی از مباحث مهم و با اهمیت در حقوق تجارت می باشد و در این راستا شناخت مبانی، اصول، قواعد و محدودیت هایی که در خصوص اداره شرکت های تجاری وجود دارد می تواند کمک بسیار ارزشمندی در این زمینه بنماید. در زمینه اداره شرکت های تجاری رکن مدیریت در شرکت های تجاری از جمله مهمترین ارکان آنها به شمار می آید. مدیر به عنوان فردی که از جانب شرکت در ارتباط با اشخاصی غیر از شخصیت حقوقی شرکت می باشد و به امور مختلف شرکت رسیدگی خواهد نمود، نقش مهمی در به نتیجه رساندن اهداف شرکت خواهد داشت. از این رو انتخاب و عزل مدیر شرکت و کلیه فعالیت ها و تصمیمات وی و اجرای آنها و نیز حدود اختیارات مدیر در همه شرکت های تجاری بایستی اصولی و مبتنی بر نظرات علمی تعیین گردد. نظریه های مختلفی در مورد رابطه میان مدیران و شرکاء در شرکت های تجاری وجود دارد که نظریه های مذکور در چارچوب مبانی مدیریت در شرکت های تجاری تعریف می شوند. مهمترین آنها نظریه وکالت و نمایندگی می باشند. پذیرش هر کدام از آنها آثار حقوقی متفاوتی را به وجود خواهد آورد. براساس نظریه وکالت مدیر وکیل شرکت محسوب شده و در حدود اختیارات تفویضی از طرف موکل، قادر به انجام امور مدیریتی می باشد. در حالی که براساس نظریه نمایندگی، مدیر نماینده شرکت بوده و حوزه اختیارات گسترده تری را دارا می باشد. در اداره شرکت های تجاری موارد اختلافی زیادی مشاهده می شود، لازم است مبنای اداره شرکت های تجاری بر اساس طبقه بندی متناسب با نوع شرکت، تبیین و تشریح گردد تا از این رهگذر، مشکلات نظری و عملی موجود حل و فصل گردند. آنجا که اصول و مبانی که مدیریت در شرکت های تجاری بر آنها استوار است، متعدد می باشند. که می توان به مواردی نظیر محدود بودن اختیارات، استقلال مدیران و انتخاب و عزل آنها توسط شرکاء در شرکت های تجاری و اصل تقدم مسئولیت شرکت بر مسئولیت مدیران اشاره نمود. البته تاکنون مصادیق مبانی، اصول،

قواعد وحتى محدودیت های اداره شرکت های تجاری به طور دقیق مشخص نشده اند. در این مجموعه تلاش می شود، اصول و مبانی وقواعد ومحدودیت هایی که در زمینه اداره شرکت های تجاری وجود دارد با تاکید بر قانون تجارت مورد بررسی قرار گیرد ضمناً طرح مطالب این مجموعه، با توجه به نقصان نظری حقوق تجارت ایران در زمینه موضوع اداره شرکت ها، ومشکلات وخلاء قانونی وابهاماتی که در این راستا وجود داشت می تواند مستند علمی مناسبی جهت مطالعات بیشتر در این زمینه را تشکیل دهد. با این اوصاف مجموعه حاضر می تواند تا حدودی موانع ومشکلات موجود را تعدیل نماید و در نهایت با پیشنهاد هایی که بیان می گردند، خلاءهای قانونی وابهامات پیرامون موضوع مرتفع شود و از این حیث موثر و مفید واقع شود. در پایان امید است این مجموعه که دستاورد علمی یکی از فرزندان ایران اسلامی است مجرای مناسبی جهت اهتمام به تحقق اهداف عالیه و امعان نظر بیشتر در این زمینه مورد توجه واقع شود و مورد استفاده جامعه علمی و حقوقی میهن عزیزمان ایران اسلامی قرار گیرد.

«ابراهیم جلیل پیران»

«دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق شرکت های تجاری دانشگاه علوم قضائی تهران»

«علی کرم جلیل پیران»

«وکیل دادگستری و دانش آموخته دکتری حقوق عمومی»